

Nr. 150 (204) Pirmadienis, 1946 m. rugpjūčio mėn. 19 d. II metai

PARYŽIAUS KONFERENCIJOJE

Londonas. BBC. VIII. 18-19. Šiandien Paryžiaus konferencijoje pradeda darbą 3 komisijos. Viena svarstys Italijos sutarties ūkio klausimus, o kitos dvi Vengrijos ir Rumunijos taikos sutarčių politinius straipsnius. Penktadienį, svarstant Bulgarijos ir Vengrijos sutartį, Višinskis antrą kartą pareiškė, kad Prancūzija neturi teisės balsuoti komisijose, kurios svarsto Bulgarijos, Rumunijos, Vengrijos ir Suomijos taikos sutartis, nes Prancūzija su tomis valstybėmis nekariavo. Anglijos ir Amerikos atstovai gina priešingą nuomonę. Konferencijoje susidarė nauja padėtis, kurią BBC korespondentas Nicollsonas, buvęs diplomatas, vaizduoja gana tamsiai. Ljuburgo rūmuose jis vaikšto be vilties. Taikos konferenciją jis lygina su aerodromu, kur bandomi 21 lėktuvas: - lėktuvai rengiasi iškristi, bet čia pakyla, čia vėl nutūpia. Įvykęs stambus nesusipratimas. Jau pirma Rumunijos taikos sutarties komisijos posėdyje rusai pareiškė, kad Prancūzija neturi teisės balsuoti, o gali tik reikšti savo nuomonę. Prancūzijos atstovas užkandžio tą pažiūrą ir nurodė, kad šį klausimą gali spręsti tik visuotinis konferencijos susirinkimas. Amerikos ir Anglijos atstovai prancūzų nuomonę parėmė. Nicollsonas mano, kad abi pusės turi teisėtą pažiūrą. Rusai remiasi Potsdamo nutarimais, kuriuose esą numatyta, kad Prancūzija nedalyvaus sudarant taikos sutartis su Suomija, Vengrija, Rumunija ir Bulgarija. O anglai ir amerikiečiai remiasi konferencijos reguliavimo 3 str., kur sakoma, jog taikos sutartis sprendžia 4 didieji ministrai, tad automatiškai Prancūzija gauna balsą ir komisijose. „Neklaau, kuri pusė yra teisi“ - sako Nicollsonas. Tą klausimą išspręstis visuotinis susirinkimas arba procedūros komisija. Bet svarbiausia esą tai, kad čia pasireiškęs tarp priešingų pusių nepasitikėjimas ir įtarinėjimas. O reikalas yra toks, kad jei Prancūzija negautų balso ty 4 valstybių komisijose, tai be rusų bloko nebūtų galima surinkti 2/3 balsų. Pats Nicollsonas nenumato, kaip būtų galima rasti išeitį. Nereikėtų, jo manymu, neigti ankstyvesnių susitarimų. Tačiau ir nusileidus rusai tvirtins, kad prieš juos esą rengiami reakciniai, fašistiniai kapitalistiniai ir tt. projektai. „Dėl procedūros sugaištos trys brangios savaitės“ - baigia Nicollsonas. Šiandien pranešama, kad rusai reiškią vėrą, jog JAV neturėtų sprendžiamo balso Suomijos sutarties komisijoje.

PARYŽIAUS GYVENIMAS

Londonas. BBC. VIII. 18. Kitas BBC korespondentas papasakoja Paryžiaus gyvenimą ir nuotaikas. Aplink Ljuburgo rūmus tebevyraujanti iškilminga nuotaika. Prie rūmų durų, korespondento šodžiais, kasdien grūdasi žmonių minios. Tas minias čia traukia ne paprastas smalsumas, bet vienas šodis - „taika“. „Ar bus taika?“ - klausia vienas kito. Paryžius išlikęs beveik nepalietas. Boulogne's parke esanti įrengta lenta-ter vakiečiai šaudė prancūzus. Dabar Paryžiuje vykstanti įdomiausia paroda - Vokiečių išrobtų vertybių, kurios jau grįžo į Paryžių. Daug prancūzų kalbą angliskai išmoko iš amerikiečių kareivių. Filmai daugiausia eina amerikiečių. Dabar esą demonstruojami 4 nebyliai filmai su Čaplinu. O ką galvoja prancūzai? Pradėjusi pirmadienį viename miesto krašte Molotovas kalbėjė apie taiką. Kitame miesto krašte rusų poetas skaitė savo poeziją. Skaitė ir apie šį ir apie tą, o korespondento paklaustas apie taiką atsakė: „Paryžius gražus miestas“.

PADETIS PALESTINAI

Londonas. BBC. VIII. 18. Vakar Tel-Avivo miesto savivaldybė sukvietė tarnautojus, surengė protesto mitingą ir demonstraciją atvykusių žydų gabenimą į Kipro salą. Vakar Haifos uoste 1500 žydų buvo kraunami į du laivus gabenti į Kiprą. Vienas laivas buvo ramiai sutvarkytas, o kitame pasireiškė maištas ir gabenamieji žydai paskelbė bado streiką. Paryžiauje Bevinas priėmė tris žydų agentūros atstovus, su kuriais tarėsi aktualiais Palestinos klausimais.

KALKUTTOJE GATVIŲ KOVOS SILPNĖJA

Londonas. BBC. VIII. 18-19. Indijos vicekaraliui pavedus kongreso partijos pirmininkui sudaryti laikinąją Indijos vyriausybę, musulmanų lyga buvo paskelbusi pasyvaus pasipriešinimo dieną prieš anglių ministrų projektą Indijos valstybei sudaryti. Ta diena visoje Indijoje pradėjo ramiai, išskyrus Kalkuttos miestą, kur jau ketvirtą dieną eina gatvių kautynės tarp indų ir musulmanų. Grumtynėse dalyvauja apie 4000 žmonių. Minia vartoja ietis, peilius ir šaunamuosius ginklus. Nukautų yra 1000-1200, o sužeistų apie 400. Mieste siaučia gaisrai. Policijai teko keletą kartų šaudyti į minią, bet tvarkos nepastebėjo. Dabar policijai padeda kariuomenė. Abi partijos yra išleidusios atsisaukimo, kuriuo kviečia gyventojus laikytis tvarkos. Šiandien padėtis esanti ramesnė. Vyriausybės sudarymas vis susiduria su tais pačiais sunkumais. Kongreso partija numato sau 14 vyriausybės narių, musulmonų lygai – 5 ir likusius-smulkesnes partijas. Pasitarimai tęsiasi, bet musulmonai vis siekia atskiros Pakistano valstybės.

TRUMPAI IŠ PASAULIO

Varšuva. VIII. 19. Lenkijos vieši Jungtinių Tautų delegacija. Vakar Varšuvoje su vyriausybės atstovais aptarė ūkinius klausimus, o po pietų apžiūrėjo sugriautus rajonus. Visi atstovai gyvai domėjosi atstatymo reikalu. Šiandien delegacija aplankys Silesijos pramonės sritį.

Moskva. VIII. 18. Pranešama iš Irano, kad angly-persų naftos gamybos rajone anglai veikia prieš darbininkų sąjungą ir vykdo areštus. Basroje ir Irano pasienyje anglai vykdo įtartinus pastrengimus, ir kariuomenė užima naujas vietas.

- Vakar Tarybų Sąjungoje buvo švenčiama karo aviacijos šventė. Šia proga ginkluotųjų pajėgų ministras generalisimas Stalinas yra išleisdamas įsakymą, kuriame linki aviacijai dar labiau stiprėti. Maskvoje ir respublikų sostinėse šventė buvo pagerbta 20 artilerijos salvių.

Išpuodingai minėjimas praėjo Maskvoje, Leningrade, Kijeve ir Taline.

- Vakar suėjo lygiai metai, kai Tarybų Sąjungos desantas išsikėlė Kurilų salose, Ramiajame vandenyne.

- Pragoje prasidėjo tarptautinis studentų kongresas, į kurį nuvyko ir T. Sąjungos studentų delegacija. Toje delegacijoje, be kitų tautų, dalyvauja Latvijos respublikos žemės ūkio akademijos studentai ir Vilniaus universiteto studentai. - Pietų Vokietijos radijas praneša, kad kongrese dalyvausią apie 400 studentų. Kongreso šūkiai, būsą kovą su antisemitizmu ir fasizmu.

Munchenas. P. V. rad. VIII. 18. Turkijos vyriausybė šandien įteiks tautos susirinkimui projektą notos, kuri bus atsakyta Tarybų Sąjungai Dardanely sąsiaurio reikalu (dėl Montreux sutarties peržiūrėjimo).